

ویراست نهایی | سال ۱۴۰۲

پروژه روابط راهبردی ایران و ترکیه

روابط دوجانبه سیاسی-اقتصادی ایالات متحده

آمریکا و ترکیه

آمریکا در رؤیای سنگری مطمئن در مرز تهدیدات

شبکه تحلیلگران رصدخانه اندیشکده‌ها

رصد خانه اندیشکده ها

عنوان: روابط دوجانبه سیاسی اقتصادی ایالات متحده آمریکا و ترکیه

نویسنده: شبکه تحلیلگران رصدخانه اندیشکده‌ها

ناظر طرح: مرکز همکاری های ریاست جمهوری

طرح جلد و صفحه آرای: علی حکیمی

نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۴۰۲

همه حقوق این اثر برای رصدخانه اندیشکده ها کشور محفوظ است.

در صورت تخلف ، پیگرد قانونی دارد.

نشانی : تهران ، چهار راه ولیعصر ، قبل از برادران مظفر ، پ ۹۰۷

صندوق پستی : ۱۴۱۶۹۳۵۹۵۱ تلفن : ۰۶۴۴ ۰۲۱ ۶۶۹۸ www.rasadkhone.ir

فهرست

۴	خلاصه مدیریتی.....
۵	کلیات.....
۷	فصل اول: رویکرد سیاسی روابط طرفین.....
۷	نگرش متقابل ترکیه و آمریکا.....
۸	قفقاز جنوبی.....
۹	شرق اروپا.....
۱۱	غرب آسیا.....
۱۲	جمع بندی.....
۱۳	فصل دوم: رویکرد اقتصادی روابط طرفین.....
۱۳	صادرات آمریکا به ترکیه.....
۲۲	مسأله تسلیحات.....
۲۴	مسأله تحریم.....
۲۵	گردشگری.....
۲۷	سرمایه گذاری.....
۲۸	جمع بندی.....
۲۹	نتیجه گیری: توصیه های راهبردی و پیش بینی.....
۲۹	الف) اصلی ترین موضوعات سیاسی.....
۳۲	ب) اصلی ترین موضوعات اقتصادی.....

خلاصه مدیریتی

روابط ترکیه و آمریکا در دو دهه گذشته، از زمانی که حزب عدالت و توسعه و به تعبیر دقیق تر، شخص رجب طیب اردوغان، ریاست کشور را بر عهده داشته، گرچه با فرازونشیب‌هایی همراه بوده ولی همچنان از یک مسیر رو به بهبود حکایت دارد.

در سیاست‌های راهبردی دولت برآمده از حزب عدالت و توسعه، آمریکا شریکی است که به دلایل متعدد در سه حوزه قدرت سخت، نیمه‌سخت و نرم، به ترکیه نیاز دارد و از این سو ترکیه نیز برای مدیریت روابط با اتحادیه اروپا در موضوعات اختلافی شرق مدیترانه از یک سو و برای کسب هژمونی در غرب آسیا یا حداقل تنظیم رقابت با تهران و ریاض از سوی دیگر، پشتیبانی آمریکا را ضروری می‌داند.

با توجه به اهمیت استراتژیک رقابت‌های منطقه‌ای در قفقاز، مدیترانه و غرب آسیا، ترکیه به دلایل ژئوپلیتیک در هر سه حوزه، رقیب یا شریک آمریکا بوده است. علاوه بر اینکه به دلایل سیاسی، اقتصادی و نظامی حتی در شمال آفریقا نیز حضور دارد و این نیز بر اهمیت ترکیه در سیاست خارجی آمریکا و همچنین اهمیت سیاست آمریکا در راهبردهای ترکیه افزوده است.

روابط آمریکا و ترکیه را می‌توان بر مبنای «رنالیسم تدافعی» مورد ارزیابی قرار داد. بر این مبنا که طرفین سعی می‌کنند با نگرشی بدبینانه به توان مؤثر و نفوذ منطقه‌ای یکدیگر نگاه نکنند، در عین حال که معتقدند حوزه‌های نفوذی دارند که برخی از آن‌ها هم‌پوشانی دارد و باید به مدیریت رقابت با یکدیگر پردازند و حوزه‌هایی هستند که می‌توانند در آن همکاری کنند. در واقع عضویت ترکیه در ناتو، در مواردی ممکن است به مثابه یک استخوان لای زخم برای اروپا جلوه کند، ولی آمریکا آن را برگه‌ای برای مدیریت رفتار ترکیه در قبال روسیه، اسرائیل و اتحادیه اروپا می‌داند. ترکیه نیز به خوبی دانسته که کف و سقف اختلافات را چگونه تنظیم کند که منافعش به ویژه منافع اقتصادی‌اش در مواجهه با آمریکا آسیب نبیند. مدیریت اختلافات طرفین از منظر رنالیسم تدافعی، نگرشی راهبردی به رابطه این دو به دست خواهد داد.

کلمات کلیدی: آمریکا، ترکیه، قفقاز، مدیترانه، غرب آسیا.